

переклад і культурна адаптація продукту до особливостей певної країни, регіону або групи населення. Вона передбачає також всебічне вивчення цільової культури, необхідне для правильної адаптації продукту до потреб окремих ринків [4]. І саме тому дуже важливо знайти правильне і точне значення терміна відповідно до контексту та перекласти його на українську мову, зробити зрозумілим для українського суспільства. Це допоможе наблизитися до розв'язання проблем уніфікації та стандартизації перекладних відповідників термінів різних мов для спеціальних цілей.

Таким чином, підсумовуючи усе викладене вище, слід відмітити, що освітні терміни слід перекладати не лише з використанням основних перекладацьких прийомів, а й вдаватися до локалізації. Адже в час реформування української освіти, переклад освітніх термінів та їх адаптація до реалій українського суспільства вимагає особливої уваги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу / [Левицький В. В., Огуй О. Д., Кійко С. В., Кійко Ю.С.]. Ї Чернівці: Рута, 2000. Ї 136 с.
2. Вергун Л. І. Скорочення в англійській терміносистемі "освіта" та їх переклад українською мовою / Л. І. Вергун // Мовні і концептуальні картини світу. Ї К., 2002. Ї №7. Ї С. 80.
3. Яковлева О. П. Проблеми еквівалентності та перекладу педагогічної термінології освіти у контексті інтеграції України у європейський та світовий науковий простір / О. П. Яковлева // Наук. праці Кам'янець-Подільського педагогічного ун-ту. Ї Вип. 14. Ї Кам'янець-Подільський: Абетка нова, 2007. Ї Т.2. Ї 296 с.
4. [Електронний ресурс]. Ї Режим доступу http://en.wikipedia.org/wiki/Language_localisation.

Д.Ю. Білінський

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук,

доц. М.В. Полховська

Дослідження семантики речення в сучасній лінгвістиці

Речення складається із присудка та декількох іменникових груп, які пов'язані з ним за допомогою певної семантичної ролі. Ця семантична роль може вживатися один раз в простому реченні та належить іменниковим

групам [2]. Наприклад, у (1) підмет виступає агенсом, у (2) інструментом, а у (3) підмет виступає агенсом, в той час як додаток є інструментом.

- (1) John broke the window.
- (2) A hammer broke the window.
- (3) John broke the window with a hammer.

Існування зазначених семантичних ролей передбачає неможливість поєднання значення підметів у (1) та (2) випадку за допомогою сполучника, як у реченні (4), оскільки тільки підмети з однаковою семантичною роллю можуть поєднуватися в певному реченні.

- (4) John and a hammer broke the window.

Існує кореляція між лексичним значенням іменникової групи та семантичними ролями, наприклад між агенсом та істотою. Так, у (5) присудок вимагає наявності іменника-істоти в ролі підмета та інструмента у ролі додатка. Оскільки підмет та додаток є неістотами, вони отримують семантичну роль інструмента. Тому таке речення не може існувати в англійській мові.

- (5) A hammer broke the glass with a chisel.

Семантична роль є універсальним, вродженим поняттям, яке представляє певний тип судження про подію, її ініціатора, на кого вона вплинула та її наслідки [1]. Існують наступні відмінки:

- Агенс найчастіше виражений істотою, що є виконавцем дії, яка виражена присудком;
- Інструмент - виражений неістотою, опосередковано пов'язаний з дією, вираженою присудком;
- Експірієнсер виражений істотою, на яку вплинула дія, виражена присудком;
- Фактитив результат дії, яка виражена присудком, розглядається як частина лексичного значення присудка;
- Локатив відмінок, який позначає місце або просторову направленість дії, вираженої присудком

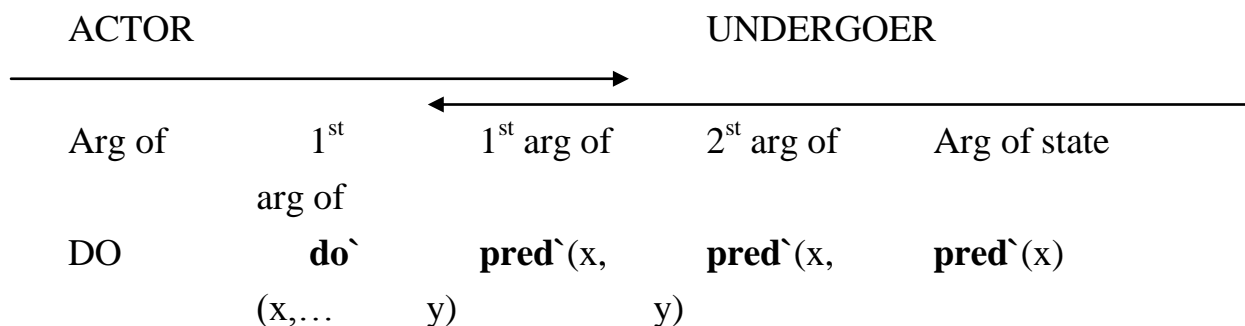
Окрім зазначеної класифікації семантичних ролей існують такі, що залежать від сфери, в якій вживається речення [4]. Наприклад, "замовлення авіаквитків", що передбачає наступні семантичні ролі: **origin city**,

destination city. Вживання зазначених ролей ілюструється наступним прикладом: [*Flight form Tokyo* *orig_city*][*to Hong Kong* *dest_city*] *has been delayed*. Менш залежною від сфери вживання класифікацією є "вбивство", де **killer** або **cause** спричинили смерть **victim** [3]. Передбачені наступні семантичні ролі:

1. [**John** _{killer}] drowned Martha.
2. John drowned [**Martha** _{victim}].
3. The flood exterminated the rats [**by cutting off access to food** _{means}].
4. [**The rockslide** _{cause}] killed nearly half of the climbers.
5. It's difficult to suicide [**with only a pocketknife** _{instrument}].

В межах референційно-рольової граматики (RRG) виділяють наступні макроролі: **actor**, **undergoer**, які присутні тільки як аргументи перехідного дієслова, що є присудком у реченні. Відповідно, у випадку із неперехідним дієсловом, присутній тільки аргумент **undergoer**. Ці ролі базуються на семантичних ролях, запропонованих Ч. Філмором, які, в свою чергу, є узагальненням залежних від присудка ролей, проте містять у собі найбільш загальні їх характеристики [6: 3]. Слід зазначити, що головною особливістю референційно-рольової граматики є розуміння семантичних ролей не як початкових понять, а як результату взаємодії семантики присудка, лексичного значення іменникових груп, наявності узагальнених семантичних ролей, морфологічних характеристик периферійних елементів, тобто ад'юнкта [8: 5].

Співвідношення між позиціями макроролей та позиціями аргументів присудка відображено у ієрархії:

Зазначена ієрархія передбачає те, що член речення, що знаходиться на його початку є **actor**, тобто є першим аргументом присудка, який має два і більше аргументи, як показано у реченнях (1) та (3). **Undergoer** є,

відповідно, другим аргументом присудка (2) та першим у випадку із присудком, як вже зазначалося вище [7: 271].

Референційно-рольова граматики розглядає зазначені макроролі не як конкретні ролі у реченні, але як абсолютні характеристики аргументів, тобто чотири види аргументів містять у собі в певній мірі характеристику **actor-undergoer**. Наприклад, якщо порівняти аргумент у **pred`**(x) та другий аргумент **pred`**(x, y), то на перший здійснюється більший вплив дії, ніж на останній. Відповідно, перший є в більшій мірі **undergoer** ніж останній. Аналогічний випадок із **do`** (x,... та **pred`**(x, y) (перший аргумент) [5: 13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Fillmore Ch. J. The Case for Case \ Charles J. Fillmore New York: Holt, Rinehart, and Winston, 1968 p. 88.
2. Argument Structure in the Verb Phrase (VP) : [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: http://www.unive.it/media/allegato/download/Lingue/Materiale%20didattico%20Giusti/Lingua_Inglese1/Argument_structure1.pdf
3. Basili R., Giannone C., De Cao D. Learning domain-specific Framenets from texts: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://olp.dfki.de/olp3/Basili.pdf>
4. Munch K. H. Domain Dependent Natural Language Understanding: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://aclweb.org/anthology/C/C86/C86-1062.pdf>
5. Van Valin R. D., Jr. A Summary of Role and Reference Grammar: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://www.acsu.buffalo.edu/~vanvalin/rrg/RRGsummary.pdf>
6. Van Valin R. D., Jr. Generalized Semantic Roles and the Syntax-Semantics Interface: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.233.1106&rep=rep1&type=pdf>
7. Van Valin R. D., Jr. Semantic Macroroles and Language Processing: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: http://linguistics.buffalo.edu/people/faculty/vanvalin/rrg/vanvalin_papers/Sem_Macroroles_&_Lang_Processing.pdf
8. Абакумова О. Б. Проблемы Референции И Инференции Пословиц И Референциально-Рольевая Грамматика: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: www.lib.tsu.ru/mminfo/000349304/15/image/15-005.pdf